

ROMERÍA

Acostar-se a la realitat a través de la càmera

Romería és el tancament de la trilogia autobiogràfica de Carla Simón i és també la seva pel·lícula més madura. És una obra que suposa un salt endavant en la seva trajectòria com a directora, perquè més enllà de continuar investigant els seus orígens i la història dels seus pares -morts de SIDA a principis dels noranta-, s'hi percep un canvi estilístic. Passem del registre naturalista i transparent de *Estiu 1993* i *Alcarràs* a una pel·lícula molt més elaborada i arriscada en el seu aparell formal, i en la que juga també amb un component metacinematogràfic que la fa més rica i complexa. I en la recerca dels seus orígens, és la pel·lícula en la qual el despullament emocional es fa present d'una forma més directa i sense filtres.

A més, a *Romería* s'hi fan presents referents cinematogràfics directes que no sovintejaven a les anteriors obres de Simón. Així, s'estableix en el darrer terç de la pel·lícula un joc de dimensions temporals que recorda moltíssim el que va fer la directora Céline Sciamma a *Petit maman*, un dels referents clars del film, juntament amb *Un estiu amb Mònica* d'Ingmar Bergman, per la sensualitat i llibertat que mostren les imatges dels anys vuitanta. *Romería* és una recerca apassionant sobre la memòria i també del poder de les imatges per recrear aquesta memòria imaginada. I és també un retrat generacional, d'un temps en què viure al límit formava part d'una certa idealització de la llibertat individual portada a l'extrem.

Però potser el més interessant és com aquest procés de recerca de la pròpia identitat se'ns mostra en paral·lel a la construcció de la mirada cinematogràfica de la directora. Mentre filma els espais i paisatges on van viure els seus pares, la jove Carla Simón està naixent també com a cineasta, està articulant la seva percepció sobre la realitat, i està buscant la seva forma d'acostar-se a aquesta realitat a través de la càmera. A més, a *Romería* hi ha una reflexió sobre la pervivència dels espais com un lloc de connexió entre persones de diferents generacions, com si les presències impregnassin

ROMERÍA

País: Espanya, 2025

Direcció: Carla Simón

Guió: Carla Simón

Intèrprets: Llúcia Garcia,

Mitch, Tristán Ulloa,

Celine Tyll

Gènere: drama

Durada: 115 min

Idioma: castellà i català

aquests espais i permetessin revivre les vivències dels familiars o amics. En definitiva, *Romería* és el brillant darrer capítol d'una trilogia fonamental, que confirma l'immens talent de Carla Simón i sobretot, la seva capacitat de fer un pas endavant com a cineasta i no quedar-se ancorada en la seva zona de confort.

Paco Vilallonga

Col·lectiu de Crítics de Cinema de Girona

Quan alguna cosa s'esquerda

A *Romería* hi ha dues càmeres que filmen. La primera és la de la jove Marina, que recorre els espais que li van ser vedats durant la infantesa. Amb la seva càmera filma el mar Atlàntic, les espelmes, un edifici on presumptament van viure els seus pares i una romeria popular on troba la calor que el seu entorn no ha acabat de donar-li. Amb l'altra càmera, la mateixa Carla Simón decideix filmar el procés d'investigació sobre els seus orígens biològics, els moviments del seu propi alter ego enmig del paisatge. Filma com s'imagina el món ocult dels seus pares i les paraules del diari íntim que va deixar escrit la seva mare. En aquesta ocasió, ningú no podrà tornar a utilitzar el tòpic que la cineasta ha fet cinema neorealista. A *Romería* hi ha una jove debutant, actors professionals i altres seleccionats en un càsting, però és el que menys importa.

El més interessant es troba en el moment en què tot un univers s'esquerda. Marina puja per una escala de corda cap a la teulada d'un edifici situat davant del mar. A la terrassa es troba els pares i la realitat dona pas al somieig. Una sèrie de fluxos de caràcter oníric s'alternen amb les paraules del diari de la mare de Marina, mentre que des de la distància, la cineasta –i el seu alter ego– es pregunten com van ser aquells anys tan desordenats situats després de la Transició. *Romería* se submergeix en el temps en què l'heroïna era al carrer i alguns joves preferien viure la vida amb una intensitat que era millor descansar quan estiguessin morts. Eren els anys en què Vigo no era només un port, ni la ciutat del Celta, sinó el lloc on Siniestro Total cantava *Bailaré sobre tu tumba* i Os Resentidos entonaven *Galícia caníbal* (Fa un sol de carallo). Des de la distància, la pel·lícula busca les empremtes d'aquell temps. Entre el somni i el record, les càmeres estan allà per intentar comprendre, i quan *Romería* aconsegueix situar-se més enllà del que esperàvem d'ella, comença a enlairar-se.

Àngel Quintana

Col·lectiu de Crítics de Cinema de Girona

Una memòria personal que fa present una desmemòria col·lectiva

En un moment d'*Estiu 1993*, Frida (una nena de sis anys inspirada, com és sabut, en la mateixa Carla Simón d'aquesta mateixa edat) pregunta de què va morir la seva mare. Ho pregunta a la seva mare adoptiva, que li explica que va ser a causa d'un virus sense pronunciar la paraula Sida. En una altra seqüència, la nena cau mentre juga amb altres nens i, sortint-li sang d'una ferida, provoca inquietud i fins rebuig: la por al contagi. Hi ha altres detalls al respecte, però, sense insistir-hi, perquè seria impropï d'un film que no vol subratllar res, mai no s'anomena la Sida pel fet que és un tabú: Carla Simón no va saber fins que tenia dotze anys que els seus pares van contraure-la i van morir-ne.

A *Romería*, una jove catalana de divuit anys (Marina, un altre alter ego de la cineasta) viatja, a l'estiu del 2005, cap a la ria de Vigo, per conèixer la família paterna, però potser sobretot per saber alguna cosa dels seus pares biològics i de la relació d'amor que, tenint-ne indicis a través d'un dietari de la mare, van viure en aquell lloc de Galícia mentre consumien heroïna. Ella vol saber. Els avis, però, no en parlen per

la vergonya que encara senten per un fill heroïnòman i volen seguir amagant(se) que va morir de Sida. Les dues ties tampoc no diuen res, i els dos oncles expliquen coses diferents sobre el germà mort, del qual Marina descobreix que va morir més tard del que li havien dit: On era, mentre ella vivia amb la mare, si no recorda haver-lo vist?

Carla Simón diu que *Romería* és un film sobre la memòria i, per tant, sobre la seva subjectivitat: cadascú recorda a la seva manera, ni ho recorda tot, i a vegades tampoc vol recordar. Mai no es podran reconstruir els fets com van passar, però es poden imaginar: Simón utilitza la capacitat del cinema per crear una memòria del que mai se sabrà. De fet, com en els dos seus anteriors, *Romería* és un film que ficciona la memòria personal i familiar per omplir-ne les llacunes i els oblits. En aquest cas, des de l'experiència personal aborda un fet que sembla esborrat de la memòria col·lectiva: als últims anys vuitanta i noranta, molts joves van morir a causa de l'heroïna, de manera directa per sobredosi o els seus efectes, o per la Sida, que van contraure amb les xeringues infectades pel virus. És una de les cares fosques dels temps de la Transició i les seves derivacions: l'heroïna s'escampava i els joves que es drogaven no feien política. Amb *Romería*, Carla Simón fa present alguna cosa amagada: ens ho recorda.

Imma Merino

Col·lectiu de Crítics de Cinema de Girona

